

путање технологије

10. издање

art X science

7-26. октобар 2025.

силоси београд

Центар за
промоцију
науке

Путање технологије

Добривоје Лале Ерић

Будућност није *deadline* већ избор*

Историја је учитељица живота**

У времену бројних глобалних и локалних криза, када су људска права и међународне норме озбиљно угрожени, упитни или чак потпуно негирани, неопходно је константно преиспитивање улоге технологија и начина како се повезани системи користе и имплементирају у технолошки доминантном свету. Циљ мора остати примена технологије на друштвено релевантан, отворен и разумљив начин, где људи нису само пуки корисници или пружаоци података, већ, пре свега, активни учесници и критички евалуатори њиховог утицаја, сврхе и значаја. Овде не сме бити речи о елитама или експертским групама, већ друштво у целини треба да буде оспособљено за дубинску процену и разумевање сложених а често и скривених процеса датих система. Потребно је, стога, обезбедити широко учешће различитих генерација, култура и актера. Иако је овај задатак хитан, он не представља трку на кратке стазе, већ више нешто налик маратону, са далеком, нејасном и променљивом циљном линијом. За стално изменљиве, напредне и прикривене технологије, неопходно је створити одговарајући начин размишљања који може да очува људске врлине и постане предводник дигиталне ере.

Према америчком политикологу Ијану Бремеру, историја нам пружа трачак наде. Свака претходна технолошка промена, па чак и револуција – штампарска преса, железница, електронски медији – снажно је уздрмала политичке системе и друштвене оквири, изазивајући њихове неминовне трансформације и прелазе. Ти процеси су се завршавали успостављањем нових норми и институција, способних да створе стабилност у оквиру нових стварности. Крајње питање је, дакле, да ли ћемо успети да се још једном прилагодимо и избегнемо брисање из историје од стране вештачке интелигенције?

Приступ технологији је, међутим, увек сложен, изазован, скуп и ограничен. У актуелном случају, он се односи на толико разноврсне сфере и појмове људске егзистенције попут виртуелних односа, персонализоване емоционалности и неге, технолошке усамљености, техно-феудализма, дигитализованих услуга... Ако бисмо желели да издвојимо само један индикативан аспект тренутне доминације, довољно је рећи да је интернет саобраћај током 2024. године био већински генерисан од стране аутономних система попут ботова, агената и сл. Другим речима, систем који су људи изградили пре само неколико деценија, већ су преузели вештачки ентитети које је нешто касније такође осмислио човек. *Прво узимамо Менхетн...*

Десето издање фестивала *art+science* Центра за промоцију науке, са централном изложбом *Путање технологије*, одржава се током октобра 2025. године у Културном центру Силоси у Београду. Програм фестивала истражује како су различите технологије обликовале – и настављају да обликују – људско искуство, друштвене односе, сећања и вредности. Јубиларно издање фокусира се на начине на које видимо и памтимо – на флуидност времена и памћења, међугенерациску сарадњу и дијалог, као и на размишљања о томе ко смо (били) и шта нам је заиста потребно у технолошки детерминисаном и контролисаном свету. Шта нам недостаје – усмерење, поверење, вредности, циљеви? И која је улога уметности у оваквом контексту? Одабрани уметнички, интердисциплинарни и истраживачки пројекти доносе разноврсне праксе из различитих делова света, које настоје да истраже и експериментирате са често херметичним садржајима и знањима. Они нису ту искључиво због излагања, већ у једнакој мери теже даљем истраживању и анализи, позивајући и саме посетиоце да се укључе – својим ангажманом и сопственим жељеним путањама.

Фото/Photo: Марко Рисовић/Marko Risović

* Цитат непознатог аутора са интернета

** Латинска изрека

Tech Destinations

Dobrivoje Lale Erić

The future is not a deadline, it's a choice*

Historia est vitae magistra**

In the time of multiple global and local crises, when most of human rights and legal agreements are under threat, severely endangered or even denied, one must constantly question the role of technologies and the ways how belonging systems are utilised and implemented in the tech-dominant world. The objective must remain to deploy technologies in a socially pertinent, open and understandable manner, having citizens not as sole users and data providers but as creators, contributors and critical evaluators of their impact, purpose, and relevance. Having said that, it isn't about elites or expert groups as the society at large should be equipped with means and tools for a profound assessment and understanding of intricate, underlying processes of these systems. It is necessary, therefore, to secure wide participation of diverse generations, cultures and backgrounds. Though urgent, this task isn't a sprint-like run but more of a marathon, with a distant, blurry and alterable finish line. Since for everchanging, advancing and hidden technologies, we need to invent corresponding mindset, capable of preserving humans' virtues and becoming a forerunner in a digital age.

According to American political scientist Ian Bremmer, the history itself gives a ray of hope. Each former technological shift, even a revolution – a mechanical printing press, railway, electronic media – heavily shaken political systems and societies at large, causing their inevitable transformations and transitions. The processes were concluded with establishing new norms and institutions, capable of creating a stability within new realities. Therefore, the ultimate question is shall we adapt ourselves another time and avoid the erasure from the history by ai.

Nevertheless, the access to technology is always complex, challenging, expensive and limited. And in this particular case, it considers so diverse realms and concepts of human existence: virtual relations, personalised emotionability and care, tech loneliness, technofeudalism, digitised services... If we want to single out just one critical aspect of the current dominance, let's just stress that the majority of online traffic in 2024 was made by autonomous systems like bots, agents, etc. In other words, the system built by humans just a few decades ago was already taken by artificial entities. First, we take Manhattan...

The 10th edition of the CPN's art+science festival, with its central exhibition *Tech Destinations*, is presented in October 2025 at the Silosi Cultural Center in Belgrade. The programme of the festival explores how different technologies have shaped, and continue to shape, human experience, social relations, memories and values. The decennial edition focuses on ways in which we see and remember – fluidity of time and memory, intergenerational collaboration and dialogue, and reflections on who we are/were, and what do we truly need in a technologically navigated and controlled world. What we miss – guidance, trust, values, goals? And what is the role of arts in this context? The selection of artistic, interdisciplinary and research projects showcases a variety of practices across the globe which are trying to investigate and experiment with often hermetic content and knowledge. Not only with the purpose of being exhibited, these projects equally aim at further explorations and analysis, inviting visitors' own contributions and desired destinations.

Фото/Photo: vog.photo

* Quote by the unknown online source

** Latin proverb

Јулија Сион (РУС/ЕСТ)
Нуно Н. Кореија (ПОР/ЕСТ)

Yulia Sion (RU/EE)
Nuno N. Correia (PT/EE)

Резонантна сећања

Интерактивне скулптуре

Пројекат **Резонантна сећања** дели сећања старијих особа из Србије путем интерактивних скулптура које оживљавају њихова искуства — нарочито она која укључују технологију. Вибротактилна повратна информација, текстил и звучни пејзажи апстрактно се повезују са битним интимним тренуцима, док свака скулптура позива посетиоце да осете и протумаче сећање кроз теловљено ангажовање.

Јулија Сион је истраживачица која тренутно завршава докторат на Универзитету у Талину. У свом раду истражује хаптику, креативно коришћење и носиве технологије и сећање у уметности.

Нуно Н. Кореија је истраживач и медијски уметник који живи у Естонији. Његов рад се фокусира на звук, вишесензорна искуства и теловљену интеракцију. Ванредни је професор на Универзитету у Талину.

САРАДНИЦИ

концепт, истраживање и уметничко вођство; дизајн хаптике: Јулија Сион

концепт, истраживање и уметничко ковођство; дизајн звука: Нуно Н. Кореија

коауторка концепта и почетних текстилних цртежа; текстилне радионице: Клаудија Дијаз Рејес
инжењеринг, електроника и програмирање: Томас Сави

текстилна уметност и реализација: Ани Варм
старији учесници из Београда, Долова, Панчева и Руме

овај рад је настао током резиденцијалног истраживања у оквиру пројекта European Digital Deal, у продукцији Центра за промоцију науке из Београда, Србија

пројекат је кофинансиран кроз Програм Креативна Европа Европске уније

Фотографије: Ирина Болдирев, Мерлин Фолк, Нуно Кореија
Photos: Irina Boldyrev, Merlin Vörk, Nuno Correia

Resonant Memories

Interactive sculptures

Resonant Memories shares the memories of elderly people from Serbia through interactive sculptures that bring their experiences—especially those involving technology—to life. Vibrotactile feedback, textiles, and soundscapes abstractly connect to significant personal moments, while each sculpture invites visitors to feel and interpret the memory through embodied engagement.

Yulia Sion is a researcher and creative technologist completing her PhD at Tallinn University. She explores haptics, wearables, and memory in art.

Nuno N. Correia is a researcher and media artist based in Estonia. His work focuses on sound, multi-sensory experiences and embodied interaction. He is associate professor at Tallinn University.

CREDITS

concept, research, and artistic lead, haptics design: Yulia Sion

concept, research, and artistic co-lead, sound design: Nuno N. Correia

concept co-author and initial textile sketches, textile workshops: Claudia Diaz Reyes

engineering, electronics, and programming: Toomas Savi

textile art and implementation: Anni Varm
elderly participants from Belgrade, Dolovo, Pančevo, and Ruma

artwork created during the European Digital Deal Residency hosted by Center for the Promotion of Science, Belgrade, Serbia

co-funded by the Creative Europe Programme of the European Union

resonant.memories
resonantmemories.com

Резонантна сећања

Циљ поставке **Резонантна сећања** је да подели епизодична сећања старијих особа из Србије путем интерактивних скулптура које оживљавају њихова искуства – нарочито она која укључују технологију. Позивамо вас да размислите не само о овим причама, већ и о сопственим, и да откријете како нека сећања одјекују кроз генерације. Такође желимо да скренемо пажњу на различите перспективе у вези са технологијом, тако што ћемо сећања старијих преносити уз помоћ технологије на један утеловљенији, мање визуелно-центричан начин него што је то случај са савременим дигиталним уређајима.

Сећање нам омогућава да путујемо кроз време, реконструишући оно што је у прошлости неко изрекао, чуо и осетио. За људско биће, сећање чини темељ индивидуалности и способности учења. Без могућности да ускладишимо прошла искуства, губимо осећај идентитета. Дељење сећања је још један суштински људски процес који гради мостове ка туђим искуствима и емоцијама. То је начин да се повежемо, подстакнемо емпатију и стекнемо дубље разумевање туђег живота.

Често је потребан одређени подстицај или представа да би се сећање призвало. Уобичајене представе наших животних искустава укључују фотографије, значајне предмете, песме и друга чулна искуства. Тако је, на пример, чувен Прустов приказ евокативне моћи укуса и мириса да пробуде сећања из детињства.

Ове скулптуре резултат су једноипогодишње сарадње са готово 100 старијих особа из Београда, Долова, Панчева и Руме. Старији суграђани били су укључени и у истраживачку и у дизајнерску фазу кроз индивидуалне сусрете и радионице. Не само да су поделили своја сећања, већ су активно допринели исходима — од вибротактичних сензација и звучног дизајна до појединих естетских избора.

Resonant Memories

The goal of the **Resonant Memories** exhibition is to share the episodic memories of elderly people from Serbia through interactive sculptures that bring their experiences—especially those involving technology—to life. We invite you to reflect not only on these stories, but on your own, and to discover how some memories reverberate across generations. We also hope to bring awareness about different perspectives on technology by conveying memories of the elderly using technology in a more embodied, and less visual-centric way than current mainstream digital devices.

Memory allows us to journey through time, reconstructing what was said, heard, and felt in the past. For a human being, memory forms the foundation of individuality and the ability to learn. Without the capacity to store past experiences, we lose our sense of identity. Sharing memories is another essential human process that builds bridges to one another's experiences and emotions. It is a way to relate, to foster empathy, and to gain a deeper understanding of someone else's life.

Often, a specific stimulus or representation is required to trigger a memory. Common representations of our lived experiences include photographs, meaningful objects, songs, and other sensory experiences. For instance, Proust famously illustrated the evocative power of taste and smell to awaken implicit childhood memories.

These sculptures are the result of a year-and-a-half long collaboration with nearly 100 older adults from the towns and villages of Belgrade, Dolovo, Pančevo and Ruma. Senior citizens were engaged in both the research and design phases through individual sessions and community workshops. Not only did they share their memories, but they also actively contributed to the outcomes, such as the vibrotactile sensations, sound designs, and some aesthetic choices.

Јерун Клукерс (БЕЛ)
Jeroen Cluckers (BE)

Латентни пејзажи

Интерактивна инсталација,
колог, 16:9, без звука, 2024.

Латентни пејзажи истражују однос између људске и машинске перцепције. Светлосна кутија испуњена песком служи као тактилни интерфејс по коме посетиоци могу да цртају. Овај минијатурни пешчани пејзаж снима се и преводи у текстуални упит за генерисање нових слика, анимираних у реалном времену. *AI* модел у средишту инсталације обучен је на скупу података који чине разне фотографске технике из различитих епоха визуелног снимања — од раних фотографских метода као што су негативи на стакленим плочама и отисци са дугом експозицијом, преко рендгенских снимака, до *VHS*-а и других аналогних видео-формата технологије касног 20. века.

Јерун Клукерс је уметник-истраживач који ради на граници између аналогног и дигиталног, природног и вештачког, реалног и виртуелног. Његови радови су приказивани у више од 40 земаља, укључујући изложбе *Ars Electronica*, *ZKM*, *ISEA* и *CVPR*. Сарадник је Универзитета примењених наука и уметности у Антверпену, Белгија.

САРАДНИЦИ
главни програмер: Лови Сприг
програмер: Роб Мертенс
дизајн светлосне кутије: Јо Клукерс

Латентни пејзажи се обрађују у реалном времену преко *PAIC*-а, сопственог *AI* модела паралелне обраде података (патент у поступку), уз подршку *Immersive Lab*-а Универзитета примењених наука и уметности у Антверпену.

@jeroencluckers
 jeroencluckers.be

Latent Landscapes

Interactive installation,
color, 16:9, silent, 2024

Latent Landscapes explores the relationship between human and machine perception. A lightbox filled with sand serves as a tactile interface where visitors can draw in the sand. This miniature sand landscape is filmed and translated into a text prompt to generate new images, animated in real-time. The *AI* model at the core of this installation is trained on a dataset composed of diverse imaging techniques spanning different eras of visual recording — from early photographic methods such as glass plate negatives and long-exposure prints, x-ray scans, vhs and other analog video formats of late 20th-century technology.

Jeroen Cluckers (BE) is an artist-researcher exploring the boundaries between analogue/digital, natural/artificial, and real/virtual. His award-winning work has been shown in 40+ countries, incl. *Ars Electronica*, *ZKM*, *ISEA* & *CVPR*. He is affiliated with AP University of Applied Sciences and Arts Antwerp (BE).

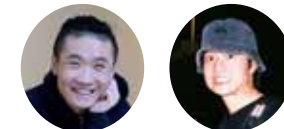
CREDITS
lead technical developer: Lowie Spriet
technical developer: Rob Mertens
lightbox designer: Jo Cluckers

Latent Landscapes is processed in realtime through *PAIC*, a self-developed *AI*-pipeline (patent pending). With the support of the Immersive Lab of AP University of Applied Sciences and Arts Antwerp (BE).

jeroen.cluckers
 jeroen-cluckers-606a4368

Гуангли Љу (КИН/ФРА) Цижуеј Чен (КИН)
Guangli Liu (CN/FR) Zirui Chen (CN)

Како замислити

незамисливо

Кратки филм,
23 мин.

„.... сада сам знао да што више Диносауруси нестају, то више шире своју владавину, и то над шумама много пространијим од оних које покривају континенте: у лавиринту мисли преживелих. Из полутаме страхова и сумњи садашњих неукних генерација, Диносауруси су наставили да пружају своје вратове, да подижу своје канџасте ноге, а када је и последња сенка њиховог лика била избрисана, њихово име је наставило да живи, преклопљено преко свих значења, оваплоћујући њихово присуство у односима међу живим бићима.“ (*Диносауруси*, Калвино)

Гуангли Љу живи и ради у Паризу. Његови радови често настају на раскршћу различитих приступа приказивању историје и догађаја, а своје место проналазе у инсталацијама, видео-радovima, документарним филмовима и сликарству.

Цижуеј Чен је кинески уметник на постдипломским студијама *Graduate School for Moving Image* на *Kunsthochschule Kassel*. Његови радови често полазе од његовог сопственог идентитета и баве се политичким и друштвеним питањима из угла технологије и медија.

САРАДНИЦИ

оригинална музика: Бај Ли
уредник звука: Јифан Џанг
подржала Кинеска уметничка академија, Ханџоу
посебна захвалност за: Јихунг Љу, Јишен Џанг

guanglilui.com

How to Imagine

the Unimaginable

Short film,
23 min

“.....; now I knew that the more the Dinosaurs disappear, the more they extend their dominion, and over forests far more vast than those that cover the continents: in the labyrinth of the survivors' thoughts. From the semidarkness of fears and doubts of now ignorant generations, the Dinosaurs continued to extend their necks, to raise their taloned hoofs, and when the last shadow of their image had been erased, their name went on, superimposed on all meanings, perpetuating their presence in relations among living beings.” (*The Dinosaurs*, Calvino)

LIU Guangli lives and works in Paris. Guangli's works often emerge from the intersection of different approaches to depicting history and events, and ultimately find their own places in installations, videos, documentaries, and paintings.

Chen Zirui is a Chinese artist now in The Graduate School for Moving Image of *Kunsthochschule Kassel*. His works are often based on his own identity and address political and social issues from the point of view of technology and media.

CREDITS

original sound track: Bai Li
sound editor: Yifan Zhang
supported by China Academy of Art, Hangzhou
special thanks: Yihong LIU, Yishen Zhang

Силвија Бинда Хејсерова (СЛК)
Silvia Binda Heiserova (SK)

Стратум

Мултимедијална инсталација

Стратум је електронска скулптура која подсећа на дизајн антенског торња намењеног пријему података са сателита. Овај критички интерфејс указује на наметнуту парадигму јединственог синхронизованог времена, добијеног са сателита у Земљиној орбити који носе атомске часовнике. Рад промишља питање шта одређује нашу временску реалност када се пасивно ослањамо на стандардизоване технологије мерења и дистрибуције времена. Ова спекулативна уметничка инсталација користи различите типове ГПС антена и пријемних модула, повезане са микрорачунарима, дисплејима, електромагнетним микрофонима и звучницима, како би открила оне аспекте инфраструктуре времена који су иначе невидљиви или скривени.

Силвија Бинда Хејсерова је мултимедијална уметница, истраживачица и креативна програмерка. Њена мултидисциплинарна уметничка пракса истражује односе моћи у дигиталној ери из родне перспективе. Оснивачица је платформе *offDAC*, посвећене истраживању пресека феминизма, уметности и технологије.

ПОДРШКА

овај рад је настао током резиденцијалног истраживања у оквиру пројекта *European Digital Deal*, у продукцији организације *Pro Progressione* из Будимпеште, Мађарска. пројекат је кофинансиран кроз Програм Креативна Европа Европске уније.

Фотографије: Џулијан Фелас
Photos: Julian Fallas

Instagram: [silvia_binda_heiserova](#)
Website: [silviabinda.com](#)

Stratum

Multimedia installation

Stratum is an electronic sculpture referencing the design of an antenna tower used for receiving data from satellites. This critical interface points to the imposed paradigm of a unique synchronized time, retrieved from atomic-clock-carrying satellites orbiting around the Earth. It reflects on the question of what determines our temporal reality when we passively rely on standardised technologies of time measurement and distribution. This speculative artwork employs various types of GPS antennas and receiver modules, connected to microcomputers, displays, electromagnetic microphones and speakers, to reveal those aspects of time infrastructure that usually are invisible or hidden.

Silvia Binda Heiserova is a multimedia artist, researcher and creative coder. Her multidisciplinary artistic practice explores power relations in the digital era from a gender perspective. She is the founder of *offDAC*, a platform for researching the intersection of feminism, art and technology.

CREDITS

artwork created during the European Digital Deal Residency hosted by Pro Progressione, Budapest, Hungary.
co-funded by the Creative Europe Programme of the European Union.

Instagram: [@silviabinda](#)

Ника Облак (СЛО) и Примож Новак (СЛО)
Nika Oblak (SI) & Primož Novak (SI)

Тик-Ток

Кинетичка видео-инсталација, 2023.

Тик-Ток се бави питањима времена и људске слободе у свету којим управљају друштвене мреже и свеprisутна људска везаност за технологију. Рад проблематизује концепт уређаја и апликација који би требало да нам олакшају свакодневни живот, али истовремено се чини да имамо све мање времена. Још од периода индустријализације људи мере време. Увођењем механизованог производног процеса време је постало мера ефикасности, а ефикасност се чврсто испреплетла с напретком. Парадоксално, што смо усмеренији на то да ефикасно напредујемо, то смо све више заробљени у бескрајним процесима.

Ника Облак и Примож Новак делују као колектив од 2003. године и базирани су у Љубљани. Излагали су широм света, на манифестацијама као што су Бијенале у Шаржи (УАЕ), Јапански фестивал медијске уметности, Токио (ЈП), Истанбулско бијенале (ТР), Трансмедијала Берлин (ДЕ), *FILE*, Сао Пауло (БР)...

Tick Tock

Kinetic video installation, 2023

Tick Tock addresses the issues of time and human freedom in a world dictated by social networks and the ubiquitous human attachment to technology. It problematizes the concept of devices and applications, which are supposed to make our everyday life easier, but at the same time, we seem to have less and less time. Humans measure time since industrialization. With the introduction of the mechanized production process, time also became the norm of efficiency, and efficiency became closely intertwined with progress. As a paradox, focused on making progress efficiently, we notice that we are increasingly trapped in endless processes.

Nika Oblak & Primož Novak have been working as a collective since 2003. Based in Ljubljana, Slovenia, they have exhibited worldwide, in venues like the Sharjah Biennial (UAE), Japan Media Arts Festival, Tokyo (JP), Istanbul Biennial (TR), Transmediale Berlin (DE), *FILE* Sao Paulo (BR)...

ПОДРШКА
копродукција: фестивал *Speculum Artium*,
Делавски дом Трбовље, Словенија

CREDITS
co-production: Festival Speculum Artium,
Delavski dom Trbovlje, Slovenia

Instagram: @oblakandnovak
Website: www.oblak-novak.org

Јури Танака (ЈП), Акиака Арига (ЈП),
Крис Брукмајер (АТ), Павле Динуловић (РС),
Умут Косе (ТР), Рохан Сахдева (ИН)

Transient – маглена комора, вол. 1

Инсталација

И један по један, они долазе и пролазе. Оног часа када јој сведочите, свака од ових честица космичких зрака већ је близу свог краткотрајног и извесног краја, док следећа чека одмах иза угла. А свака честица, у свом кратком постојању, утеловљује супротне принципе истовременог бивања и нестајања – причу о жељи да се остане непромењен и пориву да се крене даље.

Маглена комора је детектор честица који нам дозвољава да голим оком директно посматрамо зрачење, укључујући космичке мионе, што омогућава креирање уметничке инсталације која сваки детектовани мион у реалном времену претвара у визуелни траг и одговарајући звук.

др Јури Танака је гостујућа истраживачица на Универзитету уметности Кјото Сити и у ЦЕРН-у. Са циљем да разоткрије скривену лепоту и естетику свемира, бави се истраживањем заснованим на пракси кроз интердисциплинарни сарадњу, нарочито између уметности и физике.

Акиака Арига је физичар елементарних честица на Универзитету у Берну и Универзитету Чибџа. Ради на физици неутрина у оквиру експеримента *FASER* у ЦЕРН-у. Носилац је *ERC Consolidator* гранта.

Умут Косе је експериментални физичар специјализован за физику неутрина и технологије детектора честица. Од 2022. године је виши научник на ЕТХ Цирих а истраживања спроводи у ЦЕРН-у.

Крис Брукмајер је звучни и перформанс уметник, који производи електронску музику под именом *raum.null* за издавачку кућу *Belgrade*

dubs. Запослен је у Арс електроници у Линцу. Ово је његово друго учешће на *art+science* фестивалу, након издања 2017. године.

Павле Динуловић је ванредни професор на Факултету драмских уметности у Београду и руководица Лабораторије за интерактивне уметности. Излагао је на Фестивалу Арс електроника, Венецијанском бијеналу, Прашком квадријеналу, *Connected Ink*-у у Токију.

Рохан Сахдева је заљубљеник је у техно-естетске детаље и преношење емоционалног израза кроз опипљиве објекте. Тренутно ради на пословима у области дизајна и уметности у Хелсинкију, Финска.

ПОДРШКА
пројекат *Transient* је добио подршку следећих организација: *Toshiaki Ogasawara Memorial Foundation*, *Nomura Foundation* и *JSPS KAKENHI*.

пројекат *Transient* је користио *FMOD* студио компаније *Firelight Technologies Pty Ltd.*, и користи *Unreal® Engine*. *Unreal®* је регистровани жиг компаније *Epic Games, Inc.* у Сједињеним Америчким Државама и другде. *Unreal® Engine*, © 1998–2025, *Epic Games, Inc.*
Сва права задржана.

Фотографије: *vog.photo*
Photos: *vog.photo*

yuritanaka.net

Yuri Tanaka (JP), Akitaka Ariga (JP),
Chris Bruckmayr (AT), Pavle Dinulović (RS),
Umut Kose (TR), Rohan Sachdeva (IN)

Transient – cloud chamber vol. 1

Installation

And one by one, they come and they pass. By the time you witness it, each of these cosmic ray particles is near its fleeting and certain end, with the next one waiting just around the corner. And each particle, within its brief existence, embodies the opposing principles of simultaneously being, and fading away – the story of a desire to remain unchanged, and an urge to move on.

A cloud chamber is a particle detector that allows us to directly observe radiation with the naked eye, including cosmic muons, enabling the design of an art installation meant to transform each detected muon into a visual trail and a corresponding sound, in real-time.

Yuri Tanaka, Ph.D., is a visiting researcher both at Kyoto City University of Arts and at CERN. Aiming to unveil the hidden beauty and aesthetics within the universe, she has been pursuing practice-based research through interdisciplinary collaboration, in particular art and physics.

Akitaka Ariga, is a particle physicist at the University of Bern and Chiba University. Working on neutrino physics with the *FASER* experiment at CERN. *ERC Consolidator* grantee.

Umut Kose is an experimental physicist with a specialisation in neutrino physics and particle detector technologies. Since 2022, he has been a senior scientist at ETH Zurich, conducting his research activities at CERN.

Chris Bruckmayr is a sound and performance artist, produces electronic music under the name *raum.null* for the label *Belgrade dubs*, *Belgrade*. He works at the *Ars Electronica Linz*. This is his second partic-

ipation at the art+science festival, after the appearance in 2017.

Pavle Dinulović is an Associate Professor at the Faculty of Dramatic Arts in Belgrade, and head of its Interactive Arts Laboratory. He has exhibited at venues such as the *Ars Electronica Festival*, the *Venice Biennale*, the *Prague Quadrennial*, and *Connected Ink* in Tokyo.

Rohan Sachdeva has a passion for techno-aesthetic detailing and conveying emotional expression through tangible objects. He's currently working in design and art-based roles in Helsinki, Finland.

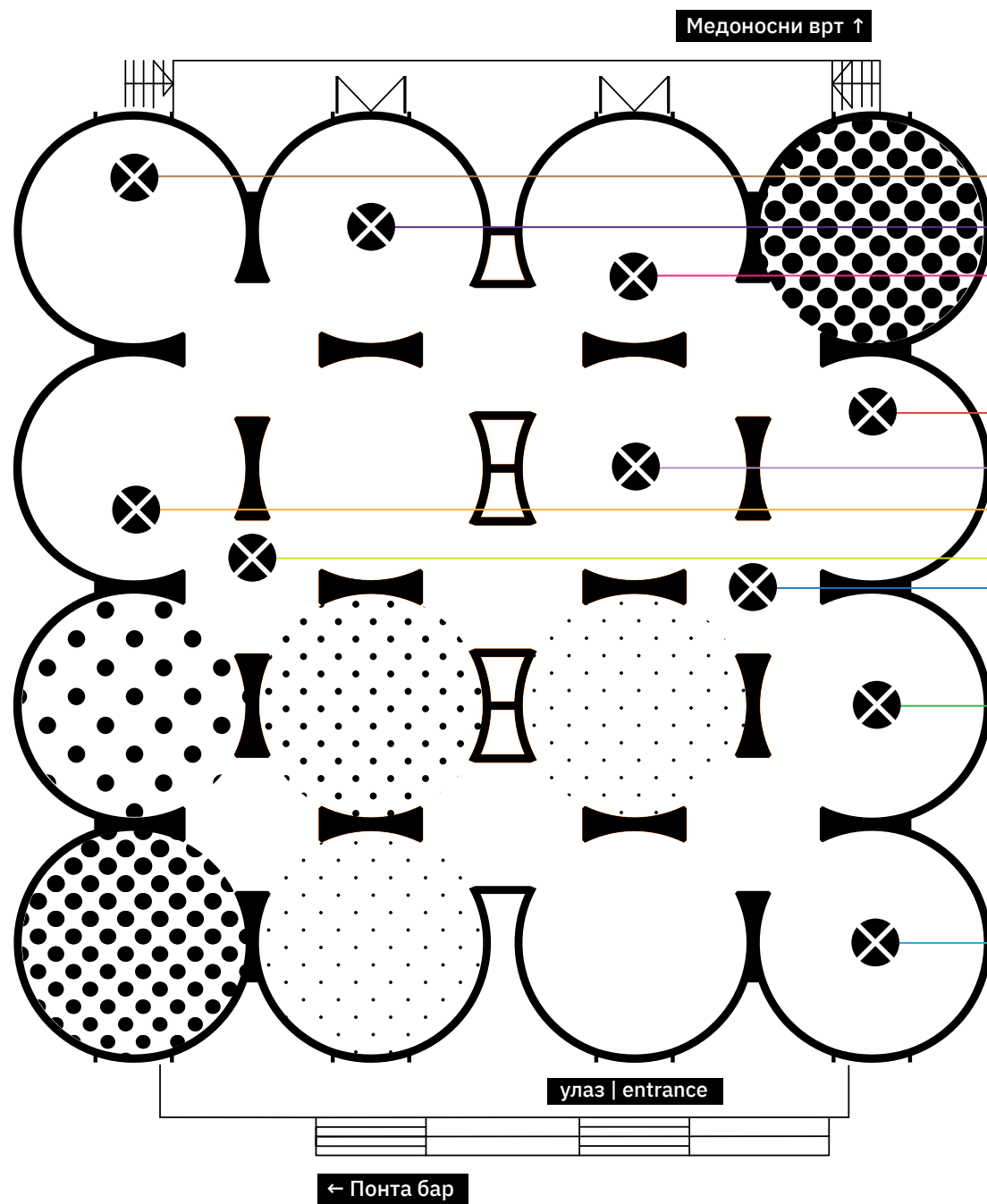
CREDITS
this research is supported by *Toshiaki Ogasawara Memorial Foundation*, *Nomura Foundation*, and by *JSPS KAKENHI Grant*.

this project is made using *FMOD Studio* by *Firelight Technologies Pty Ltd.*, and uses the *Unreal® Engine*. *Unreal®* is a trademark or registered trademark of *Epic Games, Inc.* in the United States of America and elsewhere. *Unreal® Engine*, Copyright 1998 – 2025, *Epic Games, Inc.* All rights reserved.

Фотографије: *vog.photo*
Photos: *vog.photo*

vimeo.com/1019151445

мапа изложбе / exhibition map

Стратум

Stratum

Како замислити незамисливо

How to Imagine the Unimaginable

Дисање

Breathing

Резонантна сећања

Resonant Memories

Transient – маглена комора, вол. 1

Transient – cloud chamber vol. 1

Иду дани

Uploaded Memories

Латентни пејзажи

Latent Landscapes

M1L3NA

Илуминација [БГД-25] и Трансформација [СВТ-25]

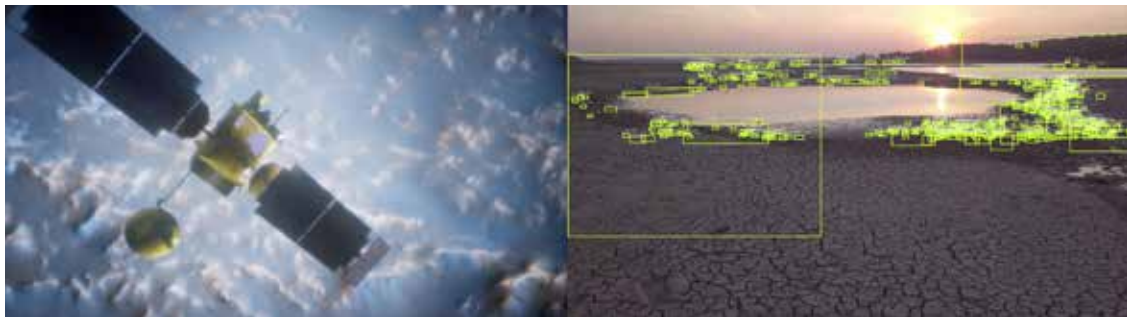
Illuminacija [BGD-25] & Transformacija [SVT-25]

Тик-Ток

Tick Tock

означава место рада // marks the spot

Арно Лафон (ФРА)
Arnaud Laffond (FR)

Дисање

Мултимедијална инсталација

Дисање је перформативна мултимедијална инсталација која научне климатске податке претвара у имерзивно уметничко искуство. Спајајући видео, звук и светло, рад гради слојевити наратив који се развија од познатих образаца времена из прошлости, преко сложених момената садашњости, ка замишљеним и све хитнијим будућностима.

Уместо да представља дистопијску визију, рад позива на промишљање и јачање свести. Он наглашава кључну улогу климатских сервиса не само као научних алата, већ и као покретача културне и бихевиоралне трансформације. Постављањем података у висцерални, перформативни контекст, **Дисање** отвара простор за нове начине разумевања, где се информација претвара у искуство, а искуство у позив на акцију.

Арно Лафон је мултидисциплинарни уметник који води атеље за израду дигиталних пластичних формата у Лиону. Његов рад одликује стварање виртуелних окружења и компјутерски генерисаних материјала, уз стално преиспитивање односа човека и нових технологија. Лафон истражује и пресеца дигитално кроз различите савремене теме, градећи мостове са науком како би сварио и пренео своју уметничку визију.

САРАДНИЦИ

технички директор: Жереми Форж
(Атеље хемисфера)
музика: Жан Емануел Росне
мастеринг: Нил Хартман
продукција: Центар за промоцију науке, у оквиру *art+science* позива Хоризонт Европа пројекта *Climateurope2*
копродукција: Француски институт / Град Лион

 @arnaud_laffond
 arnaudlaffond.com

Breathing

Multimedia installation

Breathing is a performative multimedia installation that transforms scientific climate data into an immersive artistic experience. By merging video, sound, and light, the work constructs a layered narrative that evolves from familiar past weather patterns, through the complexities of the present, toward imagined and increasingly urgent futures.

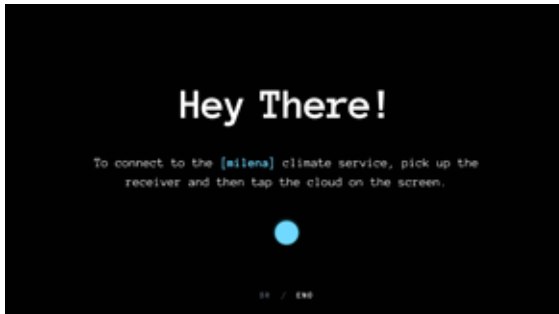
Rather than presenting a dystopian vision, the piece invites contemplation and awareness. It emphasizes the crucial role of climate services not only as scientific tools, but as catalysts for cultural and behavioural transformation. By staging data in a visceral, performative context, **Breathing** opens space for new modes of understanding, where information becomes experience and experience becomes a call to action.

Arnaud Laffond is a multidisciplinary artist running a plastic digitisation workshop based in Lyon. His work is characterised by the creation of virtual environments and computer-generated materials, questioning the relationship between man and new technologies. He explores and crosses the digital on different contemporary subjects, creating bridges with science to digest and transmit his artistic vision.

CREDITS

technical director: Jérémie Forge
(Atelier Hémisphère)
music: Jean Emmanuel Rosnet
mastering: Nil Hartman
production: Center for the Promotion of Science, in the scope of the art+science call within the Horizon Europe project Climateurope2
co-Production: French Institut / City of Lyon

 ArnaudDigital
 arnaud-laffond-15b4894b

Три гроша (СРБ)
Tri groša (RS)

M1L3NA

Дигитална инсталација

M1L3NA је дигитална инсталација у форми телефонске говорнице која алудира на климатско пророчиште. Инспирирана народним праксама предвиђања будућности и створена по угледу на климатске сервисе, **M1L3NA** пружа увиде у климатске услове које бисмо могли да очекујемо до краја столећа, и то ако смањимо емисију CO2 до 2050. године, али и ако у томе не успемо. Како би прорицала климатску судбину, **M1L3NA** користи податке из базе климатског сервиса *Copernicus Interactive Climate Atlas*.

M1L3NA

Digital installation

M1L3NA is a digital installation in the form of a telephone booth that alludes to a climate oracle. Inspired by folk practices of predicting the future and modelled after the climate services, **M1L3NA** provides insights into the climate conditions we could expect by the end of the century if we reduce CO2 emissions by 2050, or if we fail to do so. To predict climate fate, **M1L3NA** uses data from the Copernicus Interactive Climate Atlas database.

Три гроша је мултидисциплинарни уметнички колектив из Београда чији рад обухвата три главне области: уметничку продукцију, истраживање и развој публике. Колектив често укршта ове области, комбинујући креативно експериментисање, критичко промишљање и активно учешће публике.

Tri groša (Engl. Threepenny) is a multidisciplinary artistic collective from Belgrade, whose work spans three main areas: artistic production, research, and audience development. The collective often intersects these fields, combining creative experimentation, critical inquiry, and active audience participation.

САРАДНИЦИ

три гроша: Ана Пинтер, Младен Шијан, Сандра Никач, Теодора Симић, Југ К. Марковић, Ненад Пинтер
продукција: Центар за промоцију науке, у оквиру art+science позива Хоризонт Европа пројекта Climateurope2

CREDITS

tri groša: Ana Pinter, Mladen Šijan, Sandra Nikač, Teodora Simić, Jug K. Marković, Nenad Pinter
production: Center for the Promotion of Science, in the scope of the art+science call within the Horizon Europe project Climateurope2

Фото: Марко Рисовић
Photos: Marko Risović

f trigrosa
@trigrosa

Sz. Berlin ± Panic (BB/CPB/IP/XP)
Sz. Berlin ± Panic (UK/RS/IE/CR)

Илуминација [БГД-25] и

Трансформација [CBT-25]

Кратки и документарни филм

Снага и светлост је трагично али инспиративно место које и даље фасцинира. Овај филмски диптих пружа гледаоцима прилику да у њему бораве, да истраже његове висине и дубине, и да чују његове приче. Резултат опсежних снимања, аудио-забелешки и истраживања на лицу места јесу један кратки спектрално-динамички портрет и дужи уметничко-документарни филм.

Sz. Berlin ± Panic је текућа A/V сарадња истарског уметника Sz. Berlin-а и лондонског филмског ствараоца Panic-а, покренута 2022. године. Специјализовани су за уметничко документовање индустријских рушевина. Њихови филмови приказивани су у разним институцијама у више земаља, између осталог на *Burren College of Art*, *DKC Lamparna*, *Gallery Novo*, *Los Angeles Center for Digital Art*, *Gallery 51* и у Делавском дому Трбовље.

Илуминација [БГД-25], кратки филм, трајање 15 мин. 25 сек, 2025.
продукција: Центар за промоцију науке и пројекат ЕУ Програма Креативна Европа FASIH, за изложбу *Светлост и снага индустријског наслеђа*, ©Sz. Berlin ± Panic, 2025.

Трансформација [CBT-25], документарни филм, трајање 30 мин, 2025.
говоре (без посебног редоследа): Зорица Циврић, Зоран Безбрадица, Жаклина Глигоријевић, Ада Влајић, Рифат Куленовић, Ива Чукић, Добривоје Лале Ерић
монтажа/колор корекција: Ник Прајс
песму Београд Васка Попе чита Маја Николић
архивске снимке љубазно уступио Милош Јуришић
продукција: Центар за промоцију науке и пројекат FASIH, за фестивал *art+science* 2025.
©Sz. Berlin ± Panic, 2025.

Iluminacija [BGD-25] &

Transformacija [SVT-25]

Short and documentary movie

Snaga i svetlost (Engl: Power and Light) is a tragic but inspiring site that still fascinates. This film dip-tych gives viewers a chance to dwell in it, to explore its heights and its depths, and to hear its stories. The results of extensive on-site filming, recording and research are a short spectral dynamic portrait and an extended artistic-documentary.

Sz. Berlin ± Panic is an on-going A/V collaboration between Istria-based Sz. Berlin, and London-based filmmaker Panic, created in 2022. They specialise in artistically documenting industrial ruins. Their films have been shown at Burren College of Art, DKC Lamparna, Gallery Novo, Los Angeles Center for Digital Art, Gallery 51, and Delavski Dom.

Iluminacija [BGD-25] short film, duration 15m25s, 2025
produced by the Center for the Promotion of Science and the EU Creative Europe project FASIH for the exhibition *Power and Light of Industrial Heritage* © Sz. Berlin ± Panic, 2025

Transformacija [SVT-25] documentary, duration c. 30 min, 2025
contributions from (in no particular order) Zorica Civrić, Zoran Bezbradica, Žaklina Gligorijević, Ada Vlajić, Rifat Kulenović, Iva Čukić, Dobrivoje Lale Erić
editor / colourist: Nick Price
Vasko Popa's poem Belgrade read by Maja Nikolić
archive courtesy of Miloš Jurišić.
produced by the Center for the Promotion of Science and the EU Creative Europe project FASIH for the festival *art+science* 2025
© Sz. Berlin ± Panic, 2025.
©Sz. Berlin ± Panic, 2025.

Игор Тохол (СРБ)
Igor Toholj (RS)

Иду дани

Експериментални филм, Супер 8, 19 минута,
Србија/Хрватска, 2023.

Иду дани је експеримент који реинтерпретира сећање и његову филмску манифестацију методом визуелног аутоматизма, са унапред дефинисаним критеријумима изведеним из параметара сваког кадра у монтажној секвенци. У структури филма налазе се кадрови из приватног архива који садрже фрагменте – сећања аутора, која се смењују и варирају – док синергија човека и алгоритма одређује њихов редослед. Филм је конципиран као низ аутоматизованих, компјутерски генерисаних кадрова, у секвенцама које креира алгоритам. Реч је о дигитализованим „Супер“ кадровима из ауторовог личног архива. Материјал обухвата период од 25 година, а сниман је на простору бивше Југославије, Европе и Африке.

Игор Тохол је рођен у Београду. Уредник је филмског програма у Дому културе Студентски град (ДКСГ). Аутор је двадесет експерименталних и документарних филмова, приказиваних и награђиваних на фестивалима у земљи и иностранству.

ПОДРШКА

аутор аудио-видео ремикса:
Изванредни Боб
ко-сценариста: Динка Радоњић
монтажа фотографија у постпродукцији и
копродукција: Иван Рајковић
режија и монтажа AI наратије: Душко Станивук
звук: Синиша Крнета
кофинансирање: Филмски центар Србије (ФЦС)
и Хрватски аудиовизуални центар (ХАВЦ)

Uploaded Memories

Experimental film, Super 8, 19 minutes,
Serbia/Croatia, 2023

Uploaded Memories is an experiment that reinterprets memory and its manifestation articulated in film form through the method of visual automatism, defined in advance criteria derived from the parameters of each frame in the montage sequence. In the structure of the film, shots from the private archive, which contain fragments, alternating and varying memories of the author, while the synergy between man and algorithm creates their order. The film is structured from a series of automated and computer-generated frames by algorithm-created sequences. These are digitized Super frames that are from the personal archive of the author. The footage covers a period of 25 years, and it was filmed in the territory of the former Yugoslavia, Europe and Africa.

Igor Toholj is born in Belgrade in 1968. He is the Film Programme Editor at The Students' City Cultural Center (DKSG), and the author of twenty experimental and documentary films, which were shown and awarded at festivals in the country and abroad.

CREDITS

author of the audio-video remix:
Izvanredni Bob
co-screenwriter: Dinka Radonjić
picture editor in post production and co-producer:
Ivan Rajković
director/editor of AI narration: Duško Stanivuk
sound designer: Siniša Krneta
with co-financing from the Film Center of Serbia
(FCS) and the Croatian Audiovisual Center (HAVC)

European Digital Deal

Пројекат *EUropean Digital Deal* наставак је више-годишње, готово деценијске сарадње централне групе партнера кроз више пројектних итерација. Као велика сарадња Програма Креативна Европа, *EUropean Digital Deal* долази као трећи пројекат у низу након Европске мреже дигиталне уметности и науке (2014–17) и Европске лабораторије вештачке интелигенције (2018–21).

Конзорцијум разноврсних и комплементарних организација сачињава 13 партнера из 11 земаља, на челу са Арс електроником из Линца, глобалним средиштем спајања и повезивања уметности, науке и нових технологија. У три године пројекта, конзорцијум ће разматрати како убрзани процеси дигиталне трансформације и

употребе напредних технологија, попут вештачке интелигенције, машинског учења, блокчејна и алгоритамске обраде података, утичу на европско друштво, животну средину и основе демократског система, вредности и интегритета.

Фестивал *art+science 2025* део је активности Центра за промоцију науке у оквиру пројекта *EUropean Digital Deal*. На централној изложби овогодишњег фестивала, Путање технологије, премијерно се представља пројекат **Резонантна сећања**, као победнички рад пројекта у Србији који је ЦПН одабрао за развој и продукцију након отвореног позива пројекта *EUropean Digital Deal* расписаног крајем 2023. године.

The **EUropean Digital Deal** project is a continuation of the multi-year, almost decade-long cooperation of the central group of partners through several project iterations. As a major collaboration of the Creative Europe Programme, EUDigitalDeal comes as the third project in the series following the European Digital Art and Science Network (2014–17) and the European Artificial Intelligence Lab (2018–21).

The consortium of diverse and complementary organizations consists of 13 partners from 11 countries, led by Ars Electronica from Linz, a global center for merging and connecting art, science and new technologies. In the three years of the project, the consortium will consider how the accelerated

processes of digital transformation and the use of advanced technologies, such as artificial intelligence, machine learning, blockchain, and algorithmic data processing, affect European society, the natural environment, and the foundations of the democratic system, values, and integrity.

The festival *art+science 2025* is part of CPN's activities within the European Digital Deal project. At the central exhibition of the event, Tech Destinations, the project **Resonant Memories** will premiere as a winning research project in Serbia. It was selected for development and production by the CPN following the European Digital Deal's open call in late 2023.

дигитална реалност србије: путање и резонанце

Разговор

Говоре: **проф. др Далибор Петровић, др Јелена Гуга, Ана Тоскић, др Андреј Савић, проф. др Тамара Вученовић**
Модератор: **Добривоје Лале Ерић**

15. октобар, 17ч
Силоси Београд

Активности пројекта *EUropean Digital Deal* у Србији, као и у свакој партнерској земљи, подржавала је наменски креирана екстерна експертска група (ЛЕГ). Петоро експерата разноврсних и комплементарних знања је било укључено у најзначајније пројектне активности, на локалном нивоу али и широм Европе. Посебан фокус је био на припреми теме отвореног позива, одабиру националног победничког рада, и праћењу и подршци последичног истраживања, пројекта **Резонантна сећања**. Разговор са експертима ће пружити увид у тематски оквир, процесе и изазове са којима се Србија суочава у својој дигиталној реалности.

Локална експертска група (ЛЕГ)

Проф. др Тамара Вученовић је универзитетска предавачица и уредница образовног програма Радио Београда 2 и емисије „Дигиталне иконе“, посвећене дигиталним медијима и технологији. Као теоретичарка и практичарка културе и медија, консултанткиња и предавачица, њен рад се фокусира на креирање дигиталних садржаја, образовање и медије.

Др Јелена Гуга је теоретичарка уметности и културе и координаторка Лабораторије за дигитално друштво на Институту за филозофију и друштвену теорију Универзитета у Београду. Јелена се залаже за инклузивне и одговорне дигиталне промене, како би локалне перспективе имале значајну улогу у обликовању заједничке дигиталне будућности Европе.

Проф. др Далибор Петровић је професор социологије на Универзитету у Београду. Главна област његових истраживања је дигитална социологија, с фокусом на друштвене последице коришћења интернета. Године 2019, заједно са групом колега, основао је Мрежу академске солидарности и ангажованости (МАСА), којој је председавао од 2021. до 2025.

Др Андреј Савић је запослен у Центру за научно истраживачки рад Универзитета у Београду – Електротехнички факултет (ЕТФ) у звању научног саветника. Његова главна истраживачка интересовања обухватају биомедицинско инжењерство, неуронски инжењеринг и неуронауке, уз посебну експертизу у интерфејсима мозак–рачунар (БЦИ) и неуротехнологијама затворене петље.

Ана Тоскић је правница за људска права посвећена заштити приватности, слободе изражавања и дигиталних права. Комбинује правну праксу, истраживање и заговарање како би преиспитала како аутоматизација и вештачка интелигенција утичу на демократију, владавину права и слободе грађана.

serbia's digital reality: destinations and resonances

Panel discussion

Panelists: **Prof. Dr. Dalibor Petrović, Dr. Jelena Guga, Ana Toskić, Dr. Andrej Savić, Prof. Dr. Tamara Vučenović**
Moderator: **Dobrivoje Lale Erić**

October 15, 17h
Silosi Belgrade

EUropean Digital Deal activities in Serbia, as well as in each partner country, were supported with the engagement of an external expert group (LEG). Five experts with diverse and complementary knowledge were involved in the instrumental aspects of the project at the local level and across Europe. The emphasis was on a definition of the topic for the open call, on the selection of the winner of the call, and on the active support to the research project, the **Resonant Memories**. The discussion with experts will provide an overview of the thematic framework, related processes and the challenges Serbia faces on its path towards digital reality.

Local Expert Group (LEG)

Prof. Dr. Tamara Vučenović is a university lecturer and the editor of Radio Belgrade 2's educational programme and the radio show "Digital Icons," focusing on digital media and technology. As a Culture and Media Theoretician, Practitioner, Consultant, and Lecturer, her work centers on digital content creation, education, and media.

Dr. Jelena Guga is an art and culture theorist and the coordinator of the Digital Society Lab at the Institute of Philosophy and Social Theory, University of Belgrade. Jelena advocates for inclusive and responsible digital change, ensuring that local perspectives play a meaningful role in shaping Europe's common digital future.

Prof. Dr. Dalibor Petrović is a professor of sociology at the University of Belgrade. His main research interests are in the field of digital sociology, with a focus on the social consequences of internet use. In 2019, together with a group of colleagues, he founded the Network for Academic Solidarity and Engagement (MASA), which he chaired from 2021 to 2025.

Dr. Andrej Savić is affiliated with the Science and Research Centre of the University of Belgrade – School of Electrical Engineering, in the role of Full Research Professor. His main research interests include biomedical engineering, neural engineering, and neuroscience, with specific expertise in brain–computer interfaces (BCIs) and closed-loop neurotechnology.

Ana Toskić is a human rights lawyer dedicated to protecting privacy, freedom of expression, and digital rights. She combines legal practice, research, and advocacy to question how automation and AI impact democracy, rule of law, and citizens' freedoms.

Јулија Сион и Нуно Н. Кореија

међугенерациски разговор о сећању и технологији

креативна радионица

8. октобар, 13ч
Силоси Београд

Позивамо вас да учествујете у разговору о различитим искуствима са технологијом, као и да истражите процес креирања рада *Резонантна сећања*.

Силвија Бинда Хејсерова

шта је време за рачунар?

аудио-визуелно перформативно предавање
уживо, 25 мин.

9. октобар, 18ч
Силоси Београд

Перформативно предавање Силвије Бинде Хејсерове, ауторке изложеног рада *Стратум*, засновано је на *live-coding*-у и промишља јаз између људске перцепције времена и онога што време представља на нивоу рачунарских процеса.

Користећи емулатор терминала као алат за истраживање времена оперативног система, предавање рашчлањује различите слојеве дефиниција и концепата рачунарског времена, пратећи дигитализовано време уназад кроз историју до хардверских алата, компанија и њихових, прежежно мушких, представника.

Yulia Sion and Nuno N. Correia

talk about memories and tech across generations

creative workshop

October 8, 13h
Silosi Belgrade

We invite you to join an open discussion about your experience with technology and to explore some of the design elements behind *Resonant Memories*.

Silvia Binda Heiserova

what is time to a computer?

live audio-visual performative lecture,
25 min.

October 9, 18h
Silosi Belgrade

Silvia Binda Heiserova, the author of the work *Stratum*, presents a live-coding-based performative lecture, reflecting on the gap between the perception of time by humans and what time represents at the level of computational processes.

Using the terminal emulator as a tool for exploring the operating system time, the lecture scrutinises different layers of computer-time definitions and concepts, tracing the digitalised time back to hardware tools, companies and their mostly male representatives.

Културни Центар Талас

изумрли предмети

интерактивна представа

20. октобар, 18ч
Силоси Београд

Изумрли предмети је интерактивна представа која повезује наизглед удаљене светове: изумирање диносауруса, настанак пластике и нестанак предмета које смо некада волели. Кроз игру са графоскопом, диапројектором и касетофоном, предметима који су временом заборављени, публика улази у простор сећања, маште и нових могућности.

АУТОРИ

режија: Ирена Антин
глуми: Владимир Бељић
визуелни идентитет: Константинос Петровић
асистент продукције: Марина Тодић
графички дизајн: Нађа Петухов
продукција: Културни Центар Талас

Talas Cultural Centre

extinct objects

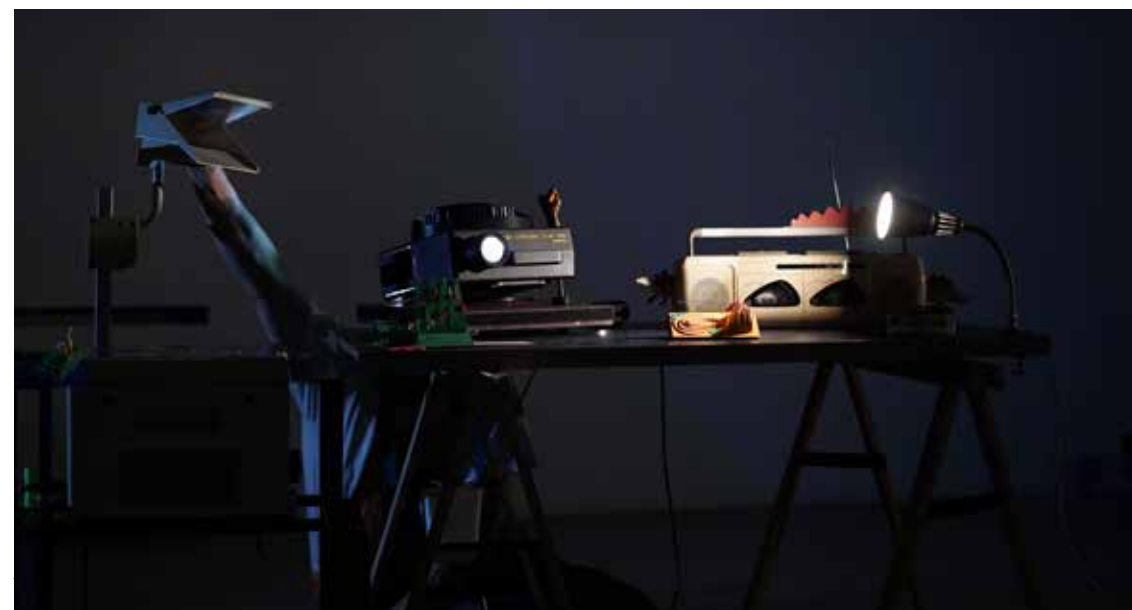
interactive theatre play

October 20, 18h
Silosi Belgrade

Extinct Objects is an interactive performance which connects seemingly distant worlds: the extinction of dinosaurs, the invention of plastic, and the disappearance of objects we once loved. Through play with an overhead projector, slide projector, and cassette player—objects that have become forgotten over time—the audience is drawn into a space of memory, imagination, and new possibilities.

CREDITS

director: Irena Antin
performer: Vladimir Beljić
visual Identity: Konstantinos Petrović
production Assistant: Marina Todić
graphic Design: Nada Petuhov
production: Talas Cultural Centre

Фото/Photo: КЦ Талас/KC Talas

Пројекат *Climateurope2* ради на развоју поузданих климатских сервиса доступних свим секторима и сегментима друштва. Кроз дефинисање процедуре за њихову стандардизацију, ради на стварању европске заједнице која подржава заједнички циљ примене климатских сервиса ради боље адаптације на климатске промене, као и климатски неутралне Европе.

погледај (на) време

изложба
5-27. октобар 2025.
Силоси Београд

Изложба **Погледај (на) време** повезује опажање природе са основним принципима мерења временских појава, подсећајући нас да нам природа стално даје знаке о времену које долази, а наука помаже да их прочитамо. Кроз три тематски повезана експоната посетиоци су позвани да послушају шта нам небо поручује, да измере оно што се топи и нестаје, и да погледом ухвате нијансе које говоре о стању ваздуха.

ПРОДУКЦИЈА
Знање под лупом и Центар за промоцију науке

климатска акција кроз поезију и фотографију

изложба поетских и фотографских радова посвећених клими
6-19. октобар 2025.
Савско шеталиште, Калемегдан

Изложба **Климатска акција кроз поезију и фотографију** резултат је конкурса реализованог у оквиру пројекта *Climateurope2*, са циљем да се кроз уметничке форме, фотографију и поезију, артикулишу индивидуалне перцепције и рефлексije о климатским променама. Од великог броја пристиглих радова из читавог региона, начињени су уметнички парови, фотографије и песме које су упарене у пажљиво успостављене дијалоге, тематске, ритмичке, понекад контрапункталне.

АУТОРИ
Ана Чавић, Александра Јовић, Андреј Јовић, Арнела Лакота, Бакир Абаспахић, Беба Цветковић, Бојан Јанковић, Џенана Касумовић, Горан Бендеља, Инга Лаћарац, Ирена Woelle, Ивана Димитријевић, Ивана Светлик, Јелена Јушковић и Наташа Журић, Јелена Лукић, Јелена Жугић, Јована Јањић, Катарина Димитријевић, Катарина Фиаменго, Катарина Готић, Лејла Реџић, Љубица Пејић- Кузмановић, Марија Коњик, Марија Вучетић, Маријана Вукоја, Марко Рајковић, Милена Станојевић, Милица Боровчанин, Миливој Васиљевић, Миљана Никовић, Нада Мршић, Ната Симебаји, Наталија Страхинић и Вељко Лаловић, Сања Ђурђевић, Савина Смедеревац и Стефан Ђорђевић, Снежана Врачар Михелац, Тања Бажалац, Теодора Бојовић и Милкица Марјановић, Тија Марковић, Тијана Павлов, Ведран Шевчук, Виктор Оканто Јовичић

САРАДНИЦИ
продукција: Јелена Петковић,
Љубица Славковић, Марјана Бркић
дизајн: Исидора Николић

The **Climateurope2** project works on the development of reliable climate services available to all sectors and segments of society, by defining procedures for their standardization, working towards creating a European community of users, and encouraging the application of climate services, to enable better adaptation to climate change.

mind the time

exhibition
October 5-27, 2025
Silosi Belgrade

The exhibition **Mind the Time** connects our perception of nature with the basic principles of measuring weather phenomena, reminding us that nature constantly sends signals about the time to come, and science helps us read them. Three thematically linked exhibits invite the visitors to listen to what the sky is telling us, to measure what is melting and disappearing, and to catch the glimpses of the subtle nuances which reveal the state of the air.

PRODUCTION
Znanje pod lupom &
Center for the Promotion of Science

Climateurope2
This project has received funding from the European Union's Horizon Europe research and innovation programme under grant agreement No 101056933. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Climate, Infrastructure and Environment Executive Agency (CINEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

climate action through poetry and photography

Exhibition of the climate poems and photographs
October 6-19, 2025
Sava Promenade, Kalemegdan Park

The exhibition **Climate Action through Poetry and Photography** is the result of an open call carried out under the project *Climateurope2*, with a view to articulating individual perceptions and reflections on climate change through artistic forms – photography and poetry. From a large number of submissions from across the region, artistic pairs were created: photographs and poems matched into carefully constructed dialogues – thematic, rhythmic, and at times contrapuntal.

AUTHORS
Ana Čavić, Aleksandra Jović, Andrej Jović, Arnela Lakota, Bakir Abaspahić, Beba Cvetković, Bojan Janković, Dženana Kasumović, Goran Bendelja, Inga Laćarac, Irena Woelle, Ivana Dimitrijević, Ivana Svetlik, Jelena Jušković & Nataša Žurić, Jelena Lukić, Jelena Žugić, Jovana Janjić, Katarina Dimitrijević, Katarina Fiamengo, Katarina Gotić, Lejla Redžić, Ljubica Pejić-Kuzmanović, Marija Konjik, Marija Vučetić, Marijana Vukoja, Marko Rajković, Milena Stanojević, Milica Borovčanin, Milivoj Vasiljević, Miljana Niković, Nada Mršić, Nata Simebaji, Natalija Strahinić & Veljko Lalović, Sanja Đurđević, Savina Smederevac & Stefan Đorđević, Snježana Vračar Mihelač, Tanja Bažalac, Teodora Bojović & Milkića Marjanović, Tija Marković, Tijana Pavlov, Vedran Ševčuk, Viktor Okanto Jovičić

CREDITS
production: Jelena Petković, Ljubica Slavković,
Marjana Brkić
design: Isidora Nikolić

Хоризонт Европа пројекат *LOESS* креира и тестира нове едукативне материјале и алате са циљем повећања свести и знања о здравом земљишту и његовом очувању у 15 земаља Европе. Ови нови ресурси усмеравају се на различите фазе образовања и повезују се са изазовима климатских промена, губитком биодиверзитета и Циљевима одрживог развоја Уједињених нација.

Зорица Милисављевић

надам се да идем тамо где иду
и сви, јер мислим да је облак
велики

радионица колективне поезије
18. и 19. октобар, 10ч
Медоносни врт, Силоси Београд

Како је тло по коме газимо а колико је велик облак на који сви можемо да станемо? Шта се дешава са нашим мислима проистеклим из специфичних колективних доживљаја смештених унутар одређених простора свакодневице? Циљ ове радионице је пружање доживљаја заједничког простора у коме колективна поезија настаје из емоција и мисли проистеклих из колективног поља нараслог из тишине.

Џош Тикел, Ребека Тикел

kiss the ground

документарни филм, 2020, 45 мин.
18. и 19. октобар, 19ч
Медоносни врт, Силоси Београд

Филм *Kiss the Ground* открива да, обнављањем светских земљишта, можемо брзо и у потпуности стабилизovati климу Земље, обновити изгубљене екосистеме и створити обилне залихе хране. Надахњујући и пионирски филм који приказује прво одрживо решење наше климатске кризе.

Зорица Милисављевић

terra nostra

колективни перформанс
18. и 19. октобар, 18ч
Медоносни врт, Силоси Београд

Terra Nostra је колективни перформанс, ритуал који успоставља осећај дубоког поштовања и повезаности са земљом. Кроз процес ритуалног повезивања постајемо свесни значаја земље као архиве наших сећања и драгоцене базе из које потиче и у коју се слива сав живот. Земља се посматра као темељ нашег идентитета и трајна веза са природом, а успостављањем заједничког ритуала поздрављања земљом подстицамо осећај захвалности и суштинске повезаности са њом.

Зорица Милисављевић се у својој уметничкој пракси бави дугорочним колективним и колаборативним уметничким праксама, ритуалима и естетиком свакодневице. Излагала је у земљи и иностранству. Живи и ради у Београду.

The Horizon Europe project LOESS creates and tests new educational materials and tools with the aim of raising awareness and knowledge about healthy soil and its preservation in 15 European countries. These new resources target different stages of education and connect with the challenges of climate change, biodiversity loss, and the United Nations Sustainable Development Goals.

Zorica Milisavljević

i hope i'm going where everyone
else is going, because i think the
cloud is big

collective poetry workshop
October 18 and 19, 10h
Honey Garden, Silosi Belgrade

What is the soil we tread on, and how big is the cloud we can all stand on? What happens to our thoughts which arise from specific collective experiences situated within particular spaces of everyday life? The goal of this workshop is to offer an experience of a shared space in which collective poetry emerges from emotions and thoughts arising from a collective field grown out of silence.

Josh Tickell, Rebecca Tickell

Kiss The Ground

documentary film, 2020, 45 min.
October 18 and 19, 18h
Honey Garden, Silosi Belgrade

Kiss the Ground reveals that, by regenerating the world's soils, we can completely and rapidly stabilize Earth's climate, restore lost ecosystems and create abundant food supplies. Inspiring and groundbreaking film that reveals the first viable solution to our climate crisis.

Zorica Milisavljević

terra nostra

collective performance
October 18 and 19, 18h
Honey Garden, Silosi Belgrade

Terra Nostra is a collective performance, a ritual establishing a sense of deep respect for and connection with the earth. Through a process of ritual bonding, we become aware of the earth's significance as an archive of our memories and the precious ground from which all life springs and to which it returns. The earth is viewed as the foundation of our identity and a lasting bond with nature; by establishing a shared ritual of greeting the earth, we nurture gratitude and a profound sense of connection to it.

Zorica Milisavljević deals with long-term collective and collaborative art practices, rituals, and the aesthetics of everyday life. She has exhibited in Serbia and abroad. She lives and works in Belgrade.

Сесилија Мањоса Ниблон, Хамид Кан, Еухенија Рохо

Cecilia Mañosa Nyblon, Hameed Khan, Eugenia Rojo

ПОД ТВОЈИМ НОГАМА!

креативна радионица, 120 мин.
5. октобар, 10ч
Медоносни врт, Силоси Београд

Радионица **Под твојим ногама** позива вас да истражите земљиште из другачије перспективе, користећи сва чула како бисте поново открили зашто је важно да бринемо о тлу и да га обнављамо. Кроз приче, разговоре и креативност, истражићемо зашто нам је потребно здраво земљиште за здраву планету и здраве људе. Радионицу заједнички воде: Сесилија Мањоса Ниблон, из организације Учење за одрживост Шкотска, и Хамид Кан и Еухенија Рохо, оснивачи „Хамишибаи“ картонског позоришта из Аргентине.

Овај догађај је финансирала британска амбасада у Београду; међутим, изнети ставови не одражавају нужно ставове британске амбасаде нити званичне политике Владе Уједињеног Краљевства.

it's under your feet!

creative workshop, 120 min.
October 5, 10h
Honey Garden, Silosi Belgrade

It's Under your Feet workshop invites you to explore the soil from a different perspective using all your senses to rediscover why we need to care for and regenerate our soil. Through stories, conversations, and creativity we will explore why we need a healthy soil for a healthy planet and people. Jointly facilitated by Cecilia Mañosa Nyblon, Learning for Sustainability Scotland, and Hameed Khan and Eugenia Rojo, founders of Hamishibai Cardboard Theatre from Argentina.

This event has been funded by the British Embassy in Belgrade; however the views expressed do not necessarily reflect the British Embassy or the UK government's official policies.

LEVERS

Learning Ventures for Climate Justice

BeeCenter

МАГИЧНИ СВЕТ ПЧЕЛА

радионица за децу од 6 до 10 година
11. октобар, 16ч
Медоносни врт, Силоси Београд

Радионица на којој ћемо учити о пчелама, хоћемо да вас упознамо са инсектима и значају опрашивача за живот у градовима. **BeeCenter** је део Силоса Београд, где спајамо традицију, едукацију и иновацију како бисмо промовисали урбано пчеларство, апитерапију и очување биодиверзитета.

BeeCenter

the magical world of bees

workshop for children aged 6–10
October 11, 16h
Honey Garden, Silosi Belgrade

A workshop where we will learn about bees, insect hotels, and the importance of pollinators for urban life. The Bee Center is part of Silosi Belgrade, where we bring together tradition, education and innovation to promote urban beekeeping, apitherapy and biodiversity conservation.

BIO AWAKING

иницијатива One Tree(s)

19. октобар, 16ч
Креативни дистрикт Нови Сад

Иницијатива One Tree(s) представља завршни корак пројекта *Bio Awakening*, симболизујући еколошко буђење кроз садњу клонираних семена угрожених врста са простора свих земаља укључених у пројекат. У оквиру програма ће бити приказан кратак документарни филм о настанку и развоју био и хибридне уметности широм Европе, уз предавања Олге Тимурғалијеве, Марије Нидерлајтингер и Милане Ракић, као и радионицу Милице Рукавине.

Центар за ментално здравље (ЦЕЗАМ)

друга страна фиде

обележавање Дана менталног здравља
10. октобар, 18ч
Медоносни врт, Силоси Београд

Светски дан менталног здравља обележава се сваке године 10. октобра са циљем подизања свести о различитим аспектима менталног здравља широм света и мобилисањем општих напора у подршци менталном здрављу. Центар за промоцију науке је поводом фестивала *art+science* успоставио сарадњу са Центром за ментално здравље – ЦЕЗАМ, чији ће експерти на фестивалској локацији организовати радионицу за младе и разговор са стручњацима из области менталног здравља.

ЦЕЗАМ је основала Радна група Владе Републике Србије за подршку менталном здрављу и сигурности младих. Поучени искуствима психолога и психијатара који су пружали подршку младима након мајских трагедија, Пројекат кризне психосоцијалне подршке заједници, који реализује Институт за ментално здравље, препознао је потребу за оснивањем простора за пружање саветодавних услуга уз превентивне активности у заједници.

the One Tree(s) initiative

October 19, 16h
Creative District Novi Sad

The **One Tree(s) initiative** marks the final step of the Bio Awakening project, symbolising ecological awareness through the planting of endangered tree species from the Western Balkans in all partner countries. The programme includes a short documentary film screening, lectures by Olga Timurgalieva, Marie Niederleithinger, and Milana Rakić, and a workshop conducted by Milica Rukavina.

Centre for Mental Health (CEZAM)

the dark side of the feed

World Mental Health Day Event
October 10, 18h
Honey Garden, Silosi Belgrade

World Mental Health Day is observed every year on 10 October 10 with the goal of raising awareness about various aspects of mental health worldwide and mobilizing broad efforts in support of mental well-being. On the occasion of the art+science festival, the Center for the Promotion of Science has established a collaboration with the Centre for Mental Health – CEZAM, whose experts will conduct a workshop for young people and a debate with mental health professionals at the festival venue.

CEZAM was founded by the Working Group of the Serbian Government for Support to the Mental Health and Safety of Young People. Drawing on the experiences of psychologists and psychiatrists who provided support to young people after the tragedies in May 2023, the Crisis Psychosocial Support to the Community Project, implemented by the Institute of Mental Health, recognized the need to establish a space for providing counselling services along with preventive activities within the community.

За издавача: **Данијела Вучићевић, в.д. директора**
For the publisher: **Danijela Vučićević, Acting Director**

Коселектори *art+science* изложбе *Путање технологије*:
Добривоје Лале Ерић, Јована Јанков
Co-selectors of the *art+science* exhibition *Tech Destinations*:
Dobriwoje Lale Erić, Jovana Jankov

Координација програмских активности: **Катарина Војновић**
Coordination of program activities: **Katarina Vojnović**

Координација пројектних активности: **Марјана Бркић, Љуба Славковић, Ирена Шујдовић**
Coordination of project activities: **Marjana Brkić, Ljuba Slavković, Irena Šujdović**

Визуелни идентитет: **Слободан Јовановић Цоба**
Visual Identity: **Slobodan Jovanović Coba**

Дизајн поставке изложбе *Путање технологије*: **Исидора Чалија**
Tech Destinations exhibition design: **Isidora Čalija**

Техничка подршка: **Владимир Цицвара, Петар Пањковић**
Technical support: **Vladimir Cicvara, Petar Panjković**

Координатор демонстратора: **Алекса Васић**
Coordinator of demonstrators: **Aleksa Vasić**

Уредница портала *artandscience.rs*: **Ивана Смолковић**
artandscience.rs portal editor: **Ivana Smolović**

ПР и комуникације: **Сања Шантић, Богдан Ђорђевић, Вукоман Страњанчевић**
PR & communication: **Sanja Šantić, Bogdan Đorđević, Vukoman Stranjančević**

Фото-документација: **Марко Рисовић**
Photo documentation: **Marko Risović**

Видео-документација: **Бојан Живојиновић**
Video documentation: **Bojan Živojinović**

Превод на енглески: **Саша Васић**
English translation: **Saša Vasić**

Лектура: **Ивана Смолковић**
Proofreading: **Ivana Smolović**

Финансије, администрација и логистика: **Јелена Меденица, Мирјана Панић, Малина Тадић, Анђела Симићић**
Finance, administration and logistics: **Jelena Medenica, Mirjana Panić, Malina Tadić, Anđela Simićić**

Правни послови: **Јована Караклајић, Санела Михајловић**
Legal affairs: **Jovana Karaklajić, Sanela Mihajlović**

Изложбу реализује Центар за промоцију науке у оквиру пројекта *European Digital Deal*
The exhibition is realized by the Center for the Promotion of Science as part of the European Digital Deal project

Руководилац пројекта у Србији: **Добривоје Лале Ерић**
Project lead in Serbia: **Dobriwoje Lale Erić**

tech destinations

10th edition

art X science

october 7-26, 2025

silosi belgrade

Комплетан програм и пријаве:

artandscience.rs

Center for
the Promotion
of Science

silosi

gaia
FOREXET

Bee
Center

EUROPEAN
DIGITAL
DEAL

Co-funded by
the European Union